

378.046.4:371.11(373.2):004.75

Богдан Вікторія Олександрівна,
аспірант Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України (м. Київ),

Носенко Юлія Григорівна,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України (м. Київ)

КОМПОНЕНТИ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В АСПЕКТІ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ GOOGLE У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Комп'ютеризація та інформатизація закладів освіти передбачає впровадження комп'ютерних і мережних технологій в усі сфери діяльності, у т.ч. в управлінську. Вдосконалення управління шляхом використання новітніх технологій дозволяє оптимізувати процеси обміну даними, документообігу, комунікації, прийняття ефективних управлінських рішень.

Низку переваг, що є принциповими для дошкільних навчальних закладів (ДНЗ), відкриває впровадження хмарних сервісів Google: безкоштовність; простота у використанні; наявність універсального облікового запису, що надає доступ до усіх сервісів; можливість роботи на різних платформах (Windows, Android, iOS); наявність функціоналу, необхідного в управлінні ДНЗ; доступність з будь-якого цифрового пристрою, підключеного до мережі Інтернет; відсутність необхідності розгортати «хмару» [3].

У попередніх роботах нами розглянуто актуальні напрями науково-педагогічних досліджень проблем інформатизації дошкільної освіти [6], характеристики хмарних сервісів Google в аспекті управління ДНЗ [4], можливості використання хмарних сервісів Google в управлінні ДНЗ [1; 3; 5], стан використання хмарних сервісів керівниками вітчизняних ДНЗ у професійній діяльності [2].

При цьому залишається актуальним питання розвитку ІК-компетентності керівників ДНЗ, що є необхідною умовою впровадження і використання сервісів Google в управлінні ДНЗ.

Розвиток цієї компетентності у керівників, які вже працюють в системі дошкільної освіти, доцільно здійснювати в рамках курсів підвищення кваліфікації на базі закладів післядипломної педагогічної освіти.

Метою підготовки керівників ДНЗ в аспекті використання хмарних сервісів Google є досягнення ними високого рівня ІК-компетентності, тобто здатності використовувати ці сервіси як засіб підтримки управлінської діяльності за напрямками: планування та організація, комунікація, забезпечення зворотного зв'язку з зацікавленими сторонами, електронний документообіг, методична робота і професійний саморозвиток, створення позитивного іміджу закладу.

Досягнення мети передбачає виконання низки **завдань**: 1) надати керівникам ДНЗ теоретичні знання щодо сутності, переваг і недоліків, функціональних особливостей і можливостей, призначення, способів використання сервісів Google в управлінні ДНЗ; 2) сформувані практичні вміння й навички використовувати сервіси, добирати їх відповідно до професійної ситуації; 3) розвинути позитивне ставлення до хмарних сервісів, зокрема Google; здатність до самооцінювання власного рівня опанування сервісів Google; ціннісні установки на поглиблення власних знань, умінь, навичок з використання хмарних сервісів; переконаність у тому, що використання цих сервісів позитивно вплине на якість

роботи, сприятиме покращенню процесів комунікації та взаємодії, підвищенню рівня конкурентоспроможності закладу.

Підходи, на яких ґрунтується методика: андрагогічний, компетентнісний, діяльнісний, диференційований, гуманістичний, акмеологічний.

Серед **принципів** підготовки керівників ДНЗ в рамках реалізації методики виокремлюємо такі: наочності; практичної зорієнтованості; систематичності та послідовності; раціонального поєднання різних форм роботи; індивідуалізації; свідомості; самостійності та активності; міцності знань, умінь і навичок.

Для розвитку ІК-компетентності керівників ДНЗ доцільно застосовувати **форми й методи**, що враховують психолого-педагогічні особливості навчання дорослих: лекції (традиційні та інтерактивні), семінари, тренінги, вебінари, бесіди та дискусії, консультації (очні та дистанційні), самостійну роботу, демонстрації використання сервісів на конкретних прикладах, виконання практичних завдань, індивідуальну та групову проектну роботу, діагностичні заходи (педагогічне і психологічне тестування, анкетування, опитування, спостереження).

До **засобів**, необхідних для реалізації методики, відносимо: засоби демонстрації (мультимедійна дошка), комп'ютерно-орієнтовані засоби (настільний та переносний ПК, планшет) з підключенням до мережі Інтернет, хмарні сервіси Google, навчально-методичні матеріали.

Усвідомлюючи важливість забезпечити якісний методичний супровід процесу розвитку ІК-компетентності керівників ДНЗ, нами розроблено **методичні рекомендації «Хмарні сервіси Google в роботі керівника дошкільного навчального закладу»**, що складаються з наступних розділів:

1. Основні поняття.
2. Можливості використання хмарних сервісів в управлінні дошкільним навчальним закладом.
3. Пошуковий сервіс Google.
4. Сервіси для здійснення комунікації.
Поштовий сервіс Gmail.
Сервіс для обміну повідомленнями та відео-конференцій Hangouts
5. Офісний пакет.
Google документи.
Google таблиці.
Google презентації.
6. Сервіс для підтримки планування та організації.
Google Календар.
7. Електронне сховище даних Google Диск.
8. Сервіси для підтримки методичної роботи і професійного саморозвитку.
Google Books.
Google Академія.
9. Сервіси для створення позитивного іміджу закладу та підтримки зворотного зв'язку з громадськістю.
Сервіс для проведення онлайн-опитувань Google Forms.
Сервіс для створення сайтів Google Sites.
Сервіс для створення блогів Blogger.
Соціальна мережа Google+.
Відеохостинг YouTube.

Опис кожного сервісу (тобто кожний розділ та/або підпункт методичних рекомендацій) включає розгляд наступних категорій:

- рекомендації щодо використання даного сервісу в професійній діяльності;
- інструкції з використання (опис інтерфейсу, призначення основних елементів, основні алгоритми з застосування і т.д.);

- запитання для самоконтролю;
- практичні завдання (а також завдання для проектної роботи).

Структура та зміст методичних рекомендацій розроблялись таким чином, щоб:

- 1) Врахувати основні види діяльності керівника ДНЗ, для яких доцільно здійснювати підтримку засоби хмарних сервісів Google;
- 2) Бути використаними педагогами закладів післядипломної освіти у процесі підготовки керівників ДНЗ в рамках курсів підвищення кваліфікації;
- 3) Бути використаними керівниками ДНЗ в рамках інформального навчання, самоосвіти.

Про рівень сформованості ІК-компетентності керівника ДНЗ в аспекті використання сервісів Google свідчать рівні сформованості кожного з її **компонентів**:

- *ціннісно-мотиваційного* (усвідомлення переваг хмарних сервісів як засобу підтримки управління ДНЗ; переконаність у тому, що використання цих сервісів позитивно вплине на якість роботи, сприятиме покращенню процесів комунікації та взаємодії, підвищенню рівня конкурентоспроможності закладу; висловлення готовності до використання сервісів Google у професійній діяльності);

- *когнітивного* (знання сутності, переваг і недоліків, функціональних особливостей і можливостей, призначення, способів використання сервісів Google в управлінні ДНЗ);

- *операційно-діяльнісного* (здатність добирати сервіс(-и) адекватно професійній ситуації, здійснювати управлінські функції та вирішувати професійні завдання із застосування сервісів Google);

- *рефлексивного* (позитивне ставлення до нових технологій, зокрема хмарних сервісів Google; здатність до самооцінювання власного рівня опанування сервісів Google; висловлення готовності поглиблювати свої знання, уміння й навички з використання хмарних сервісів, ділитися власним досвідом використання хмарних сервісів з колегами/підлеглими).

Серед **рівнів сформованості** ІК-компетентності керівників ДНЗ в аспекті використання сервісів Google визначаємо:

- високий (знають сутності, переваги й недоліки, функціональні особливості і можливості, призначення, способи використання сервісів Google в управлінні ДНЗ; здатні ефективно використовувати сервіси для вирішення широкого спектру професійних завдань; демонструють високий рівень готовності до використання сервісів Google у професійній діяльності, подальшого покращення ІК-компетентності, як власної, так і підлеглих);

- середній (знають деякі характеристики, особливості і можливості, призначення та способи використання деяких сервісів Google в управлінні ДНЗ; здатні використовувати деякі сервіси для вирішення окремих професійних завдань; демонструють зацікавленість у використанні сервісів Google у професійній діяльності, до покращення власної ІК-компетентності);

- низький (мало обізнані або необізнані щодо характеристик, особливостей і можливостей, призначення та способів використання сервісів Google в управлінні ДНЗ; не здатні використовувати сервіси для ефективного вирішення професійних завдань; демонструють слабку зацікавленість або відсутність інтересу до використання сервісів Google у професійній діяльності, до покращення власної ІК-компетентності).

Для **діагностики** рівня сформованості ІК-компетентності керівників ДНЗ в аспекті використання сервісів Google загалом та його окремих компонентів зокрема, вважаємо доцільним застосовувати наступні методи: 1) для визначення рівня сформованості когнітивного компонента – педагогічне тестування; 2) для визначення рівня сформованості операційно-діяльнісного компонента – спостереження, анкетування, контрольні практичні завдання; 3) для визначення рівня сформованості *ціннісно-мотиваційного* та *рефлексивного* компонентів – анкетування, психологічне тестування.

Результатом реалізації методики має стати підвищення рівня ІК-компетентності керівників ДНЗ в аспекті використання хмарних сервісів Google у професійній діяльності.

Отже, необхідною умовою впровадження та використання сервісів Google в управлінні дошкільним навчальним закладом є розвиток ІК-компетентності керівника ДНЗ. Запровадження авторської методики розвитку цієї компетентності дозволить розвинути у керівників знання, уміння, навички, ставлення, ціннісні орієнтації, мотивацію до використання хмарних сервісів як засобу підтримки професійної діяльності.

У подальших дослідженнях доцільно представити результати експериментального підтвердження ефективності реалізації авторської методики.

Список використаних джерел

1. Богдан В.О. Можливості використання хмарних сервісів Google в управлінні дошкільним навчальним закладом / Богдан В.О. // Зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2016» / за заг. ред. проф. Спіріна О.М. – К.: ІТЗН НАПН України, 2016. – Режим доступу: http://conf.iitlt.gov.ua/Images/Files/Bogdan_155_recenzia_file_116_1481994982_file.doc

2. Богдан В.О. Стан використання хмарних сервісів керівниками вітчизняних дошкільних навчальних закладів у професійній діяльності [Електронний ресурс] / В. О. Богдан // Інформаційні технології і засоби навчання. – № 5 (55). – 2016. – С. 175-186. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1475>

3. Носенко Ю.Г. Використання хмарних сервісів Google в якості засобу підтримки управлінських процесів у дошкільному навчальному закладі / Носенко Ю.Г., Богдан В.О. // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2016. – Вип. 88. – Ч. 1. – С. 55-60.

4. Носенко Ю.Г. Характеристика хмарних сервісів Google в аспекті управління дошкільним навчальним закладом [Електронний ресурс] / Носенко Ю.Г., Богдан В.О. // Матеріали Міжнародного науково-методичного семінару «Хмарні технології в освіті». – Режим доступу: <http://tmn.ccjournals.eu/index.php/cte/cte2015/paper/view/183/0>

5. Носенко Ю.Г. Хмарні сервіси Google в управлінні дошкільним навчальним закладом / Носенко Ю.Г., Богдан В.О. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація інформаційно-ресурсного забезпечення освітнього простору навчальних закладів». – К. : Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта», 2016. – 58-60. – Режим доступу: http://www.agroosvita.com/sites/default/files/conf/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D1%82%D0%B5%D0%B7.pdf

6. Nosenko Yu. Urgent directions in scientific research of informatization of preschool education in Ukraine / Yu. Nosenko, V. Bogdan, Zh. Matyukh // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – IV (39), Issue 79. – Budapest, 2016. – P. 52-55.